Вх. № ВЛ-50
27.07.2016 г.

РЕЦЕНЗИЯ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен **"доктор"** по: професионално направление 6.1.Растениевъдство и научна специалност 04.01.15. Овощарство

Автор на дисертационния труд: Светослав Малчев Малчев – асистент-изследовател и докторант към Института по овощарство в гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: Проучвания на отбрани хибриди и нови сортове при селекция на черешата

Рецензент: проф. д-р Валентин Илиев Личев – Аграрен университет, гр. Пловдив, област на висше образование 6.0 Аграрни науки и ветеринарна медицина, професионално направление 6.1 Растениевъдство, научна специалност 04.01.15 Овощарство, определен за член на научното жури със заповед № НП-08-91 / 17.05.2016 год. от Председателя на Селскостопанска академия, гр. София.

I. Кратко представяне на кандидата.

Светослав Малчев Малчев е завършил висше образование в Аграрния университет в Пловдив, бакалавърска степен по специалността „Екология и опазване на околната среда" през 2006 г. и магистратура по „Производство на посевен и посадъчен материал" през 2007 г. През 2006 г. започва работа като агроном към секция „Селекция, генетични ресурси и биотехнологии" в Института по овощарство в Пловдив, а от 2008 г. до настоящия момент е асистент-изследовател към същите секция и институт. Има много добро ниво на владеене на английски език писменно и говоримо и добро, основно ниво на владеене на немски език. Бил е на специализации в Рим - Италия през 2005 г., Бордо - Франция през 2013 г., Евора - Португалия и Будапеща - Унгария през 2014 г. и във Веденсвил - Щвейцария през 2015 г. Притежава много добра компютърна подготовка.

II. Актуалност на проблема.

Селекцията на нови черешови сортове е перманентна задача за много научни колективи по света в чиито страни са приети селекционни програми, съобразени, както със съвременните изисквания на пазарното стопанство, така

и с конкретните екологични условия. Селекционна програма при черешата е стартирала (през 1987 г.) и в нашата страна и впоследствие логично е обновявана, съобразявайки се със тенденциите на пазара. Като имам на предвид, че предложеният ми за рецензия труд представя част от получените през периода 2008-2012 г. резултати, във връзка с работата по посочената селекционна програма у нас, считам, че темата на дисертацията е особено актуална.

III. Цел и задачи на изследването.

Целта на изследването е да се изпитат отбрани (в предходни етапи) хибриди (общо 11 на брой) с ценни биологични и стопански качества и да се сравнят както с новосъздадени сортове (Косара, Розалина и Тракийска хрущялка), така и със стандартните за България Бигаро Бюрла, Бинг и Ван.

Допълнителна задача е да се проучат посочените в предходния абзац хибриди и сортове при три разпространени в България подложки – семенните махалебка и дива череша и клоновата - Gisela 5.

Обобщавайки този раздел от рецензията прави впечатление, че са анализирани общо 51 сорто-подложкови комбинации, което може да се определи като доста по-голям обем от обикновено използвания за този вид дисертация.

IV. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е написан на 130 машинописни страници и е много добре онагледен, като съдържа 25 фигури и 41 таблици.

При отчитането на отделните показатели са използвани общоприети у нас методики, а също и утвърдени в чужбина дескриптори. Методически изследването е издържано.

Почти всички представени данни са статистически разработени чрез методите на Duncan, корелационния и вариационния анализи, които позволяват да бъдат направени достоверни и обосновани изводи.

V. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

Във връзка с литературния преглед и обсъждането на опитните резултати е направена богата литературна справка, включваща общо 165 източника, от които 25 на кирилица и 140 на латиница. Тя показва, че докторантът е много добре осведомен по проблема.

Данните са много добре анализирани, съобразно основните приоритети в

приетата у нас селекционна програма.

VI. Приноси на дисертационния труд.

Основните приноси са както следва:

Научни приноси с оригинален характер

1. Направена е окончателна селекционна агробиологична оценка на качествата на 11 отбрани в предходни етапи хибриди.

2. Отбрани са 3 перспективни хибрида за представяне пред ИАСАС за официално изпитване на РХС (различимост, хомогенност и стабилност).

3. Подбрани са няколко хибрида със специфични ценни качества, които биха могли да се използват за родителски форми в бъдещ селекционен процес.

4. Осъвременена и обогатена е методиката за изучаване на растителните ресурси при черешата у нас.

Научни приноси с потвърдителен характер

1. Потвърдена е недостатъчната пригодност на клоновата подложка Gisela 5 за използване в бъдещите черешови насаждения у нас.

2. Потвърдени са добрите агробиологични качества на новосъздадените сортове Косара и Розалина.

Научно-приложни приноси

1. Допълнен е списъка с подходящите опрашители за новосъздадените сортове Косара, Розалина и Тракийска хрущялка.

2. Допълнена е характеристиката на новосъздадените сортове (Косара, Розалина и Тракийска хрущялка) и на стандартните сортове (Бигаро Бюрла, Бинг и Ван), отнасяща се до растежните и репродуктивните им прояви, както и до устойчивостта им на зимни студове и късни пролетни мразове, което може да ориентира фермерите във връзка с избора им на сортове за засаждане в бъдещи насаждения.

VII. Критични бележки, въпроси и препоръки.

1. Някои термини са използвани недостатъчно точно – например на стр.102 (абз. 1) и други, пълният цъфтеж е определен като фенофаза.

2. По-правилно е вместо „зимна пауза (стр.28), да се използва

общоприетия в овощарството термин „зимен покой“.

3. При отчитането на ниските зимни температури не е посочено кои плодни пъпки са наблюдавани – върху букетни или върху други клончета ? Ако отчитането е извършвано върху букетни клончета, върху колко годишна дървесина са тези клончета ? Същите въпроси се отнасят и до отчитането на цветовете във връзка с устойчивостта им на късни пролетни мразове.

4. Излишно е да се посочват данни за височината на стъблото (стр. 82) и те да се дискутират. По принцип височината на стъблото зависи изцяло от резитбата при засаждането (а не от сорто-подложковата комбинация) и би трябвало тя да бъде приблизително еднаква при отделните изпитвани варианти.

5. Не е нужно да се представят данни и за двата представени на стр. 86 показателя (обиколката на стъблото и площта на напречното му сечение), а само за единия от тях. По същество тези показатели дават една и съща информация и тя е свързана с дебелината на стъблото.

6. Допуснати са някои технически грешки – вероятно това се отнася и до посоченото на стр. 101 (абз. 2), че понижението на температурата на въздуха през зимата на 2012 г. достига до под минус 30 °С.

VIII. Публикувани научни статии.

Във връзка с дисертационния труд ас. Малчев е публикувал три научни статии – две в списанието „Растениевъдни науки“ и една в сборника на докладите на национална научна конференция с международно участие, проведена в Пловдив.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

IX. Лични впечатления от докторанта.

Познавам ас. Светослав Малчев от студентските му години, когато той бе мой дипломант. Още тогава той ми направи впечатление със своята работоспособност и желание да се усъвършенства. Впоследствие сме се срещали на т. н. открити дни по овощарство и на други форуми, където сме обсъждали актуални както научни, така и производствени проблеми от българското овощарство и възможностите за решаването им. Въз основа на моите наблюдения мога да ви уверя, че колегата Малчев е един прецизен изследовател, етичен и трудолюбив. Той има необходимата подготовка за решаване на сложни задачи. На него определено може да се

разчита.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Въз основа на научените и приложените от докторанта различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в република България и Правилника за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**. Направените бележки и препоръки не омаловажават дисертационния труд, който има много достойнства. Целта на препоръките ми е докторантът да повиши прецизността си в своите бъдещи изследвания.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Светослав Малчев Малчев образователната и научна степен **"*доктор*"** по научната специалност Овощарство.

27.07.2016 г. **РЕЦЕНЗЕНТ:** .....

гр. Пловдив (проф. д-р В. Личев)